

Třídění, nebo třídění?

Milí pánové, tak nám čas pokročil a my jsme se probíjeli postní dobou až do doby velikonoční. Předpokládám, že jste důstojně prožili období, pro něž se užívá název Třídění. Pozor, neplést s „tříděním“! Tato část liturgického roku se odehrává během tří dnů – proto třídění nebo také latinsky „triduum“, a to triduum velikonoční, aby se to nepletlo. Ale když už tak o tom mluvíme, nebylo by od věci si tyto dny nějak utřídit. Přece jen tedy na třídění dojde!

V těchto dnech je soustředěna podstata veškerého křesťanství. Když bych se vás někdy zeptal (a možná to v budoucnu i udělám), který křesťanský svátek je nejstarší, chtěl bych od vás slyšet jako správnou odpověď, že je to neděle. Skutečně, již v nejstarších záznamech o životě první církve – totiž ve Skutcích apoštolů – se dočítáme, že se křesťané scházeli „prvního dne po sobotě“ ke společnému slavení.

Bezpochyby víte, co každou neděli oslavujeme – je to samozřejmě Kristovo vzkříšení, které je ostatně základem každého našeho slavení a naší víry vůbec. Je to tak důležitá událost, že především ona si „zaslouží“ zvláštní oslavy – a těmi jsou Velikonoce. Mohli bychom říci, že každá neděle je Velikonoce v malém, nebo naopak že Velikonoce jsou základem a podstatou všech nedělí, které do roka máme. Ale nepředbíhejme.

Čtvrtkem to začíná...

Velikonoční triduum začíná ve čtvrtek večer. Tomuto čtvrtku se říká už nějaké to století Zelený a objevují se nejrůznější výklady proč. Já osobně zastávám ten názor, že je to doslovný překlad

z německého Gründonnerstag – ovšem tam původně nebyla o žádné barvě, zelené (grün) ani jiné, řeč. Ta první slabika, která připomíná zelenou barvu, pochází ze staroněmeckého slovesa, které znělo asi jako „grienen“ nebo „greinen“ a znamenalo „pla-

kat, naříkat“. Jenomže když to naši předkové začali někdy v 15. století překládat, už to nejspíše nevěděli ani Němci.

Na Zelený čtvrtek večer se slaví památka Poslední večeře – což byla taky vůbec první mše svatá na světě. Co totiž dělá mši a co ji odlišuje např. od bohoslužby slova nebo jiných obřadů? Jsou to slova Pána Ježíše Krista: „Toto je moje tělo... Toto je kalich mé krve...“ – která kněz při každé mši opakuje, a onen zážitek, kdy se chléb a víno stávají tělem a krví Ježíše Krista, se stává znovu přítomným. Nejde o to, že by se mechanicky opakoval; vlastní význam slova „památka“ v biblickém slova smyslu znamená spíše to, že se v čase a prostoru přenášíme do horní místnosti v Jeruzalémě o Velikonočních před necelými dvěma tisíci

lety. Proto můžeme tuto mši nazvat „mše všech mší“ – od ní odvozujeme a na ni odkazujeme při každé mši, kterou slavíme.

Budeme držet klapačky...

Chvilí, na niž se především ti mladší z vás nejspíše těší, je chvalo zpěv „Sláva na výsostech Bohu“, který po celé postní době zase oprášíme a zazpíváme s gusem a – pozor, teď to přijde – s nadšeným burácením všech zvonů, zvonků a zvonečků, co jsme jich po sakristii vyšťárali. To ticho, které pak následuje, je víc než výmluvné – teď se děje něco opravdu závažného.

Na ty zvonky, pánové, už pak samozřejmě nesáhnete až do obřadů vzkříšení. Ani při proměňování! To totiž přichází nevidaná událost – ministranti jsou jednou v roce nadšeni, že mohou držet klapačky. Bohužel jen ty dřevěné... A také, prosím, nezapomínejte, že se nemáte dobývat do kropenek u východu z kostela; bdělý pan kostelník (aspoň doufám) z nich už odstranil vodu. Víceméně se po skončení obřadů – když se Nejsvětější svátost přenesla na místo zvané „Getsemanská zahrada“, což bývá některá z bočních kaplí – tiše a nenápadně vytratíte z kostela. Samozřejmě pokud chcete, můžete se zdržet na chvíli adorace, společné nebo o samotě, a vzpomenout na Krista, kterému bylo tenkrát o Velikonočních ve čtvrtek večer těžce a ještě hůř. Co si budeme nalhávat, kvůli nám.

... pátkem graduje...

Velký Pátek je docela zvláštní den. Je to den, kdy se nekona-jí žádné jiné bohoslužby nebo obřady, jen právě ty velkopáteční. A tyto obřady nejsou mší – proč, to jsme si už řekli: není v nich proměňování. Také oltář je naprosto holý – bez svíček, bez plátna.

Nelekněte se prosím, když si kněz po příchodu do presbytáře beze slova lehne. Vyjadřuje tím hlubokou pokoru před Kristem, který za něj i za nás zemřel. Vy se k němu přidejte pokleknutím. A taky se nelekejte, že zapomněl udělat kříž; nezapomněl, začíná se hned vstupní modlitbou, tak nepamenejte podat misál. Chvilí pro kříž ještě přijde.

Bohoslužba slova bývá jako obvykle; jen evangelium je kratší delší, ale to jste si mohli natrénovat už na Květnou neděli; čtou se pašije, a to podle sv. Jana. Také přímluvy jsou dlouhé a vydatné, střídá se při nich lektor s knězem. I ty najdete v misále, nikoli v knížce přímluv.

Pak přichází chvíle pro kříž – bylo mu ponecháno místo uprostřed bohoslužby, aby tím více vynikl. Přináší se k oltáři, někdy zahalený, to záleží, jak je kde zvykem. Zdatný ministrant ho přidrží, nebo dokonce upevní, a pak mu nejprve duchovenstvo, pak ministrantstvo a pak všichni přítomní vzdají úctu.

Pak je třeba, pánové, abyste hbitě zareagovali a rozprostřeli na oltář plátno. Tehdy se totiž přinese eucharistie a následuje modlitba Otče náš a přijímání. Pak se eucharistie zase odnáší a kněz pronese závěrečnou a žehnací modlitbu. A pozor, opět bez znamení kříže a opět se v tichosti vytratíme.

... a nedělní nocí vrcholí!

Oblíbeným chytákem je otázka, co se slaví na Bílou sobotu. Nuže, pánové: na Bílou sobotu se neslaví nic. V tomto dni nejsou naprosto žádné obřady, jen se můžete tiše pomodlit v kapli s Nejsvětější svátostí, které se ten den také říká „Boží hrob“.

Všechno to začíná v noci ze soboty na neděli. Ta už se počítá postaru jako součást neděle; obřady by také měly začít až po západu slunce. Je to ona noc, která dala Velikonočnímu jméno. Také se jí říká velikonoční vigílie, což latinsky znamená bdění. Je to nejdůležitější událost v celém liturgickém roce, a také nejnápadnější, co se slavení týče, proto doporučuji pořádně se přichystat. Zkusíte si třeba přečíst pokyny v misále.

Před kostelem je už nachystaný a zapálený oheň – ministranti si jistě našli chvíli času na přípravu mezi pletením pomlázek. Tam to všechno začíná – kněz vysvětlí smysl slavení, požehná oheň a zapálí od něj velikonoční svíci, takřeceny paškál. Tu pak v průvodu přináší do kostela. Připravte se,

pánové, že si od ní zapálíte svíčky a půjdete roznést oheň i ostatním.

V presbytáři se zpívá chlozpěv na svíci neboli Exsultet (to slovo znamená v latině „at' zajásá“). Následuje řada čtení, může jich být až sedm. A co čtení, to žalm. Po posledním starozákonním čtení (které to bude, vám jistě kněz řekne předem) se připravte – musíte zapálit svíčky na oltáři a opět pořádně zvonit při chlozpěvu

„Sláva na výsostech Bohu“. A pak si můžete všimnout, že se nám do liturgie vrátilo i aleluja.

Svíčky nezahazujte, budou se hodit

Po evangeliu a kázání bývá ještě jedna mimořádnost, kterou jinde ve mši jen tak nenajdete: bývá to křest dospělých lidí, a i když se třeba letos nenajde žádný kandidát křtu, rozhodně nebude chybět obnova křestních slibů. Jako totiž všechny obřady a bohoslužby v postní době i v triduum směřovaly k velikonoční vigílii, tak měl náš osobní duchovní život po celý púst směřovat k tomu, abychom se mohli s čistým svědomím a upřímným odhodláním v této chvíli zřít zla a vyznat víru. A pokud jsme pro to dosud nic moc neudělali, myslím, že těch několik dní, co zbývají do Velikonoc, jsou poslední příležitost. Také ty svíčky, které si před onou obnovou zapálíme od paškálu (a které pak zapálíme i ostatním v kostele), mají vyjádřit, že to velké, skutečné Světlo, kterým je vzkříšený Kristus, svítí i pro každého z nás osobně.

Hodně zdaru, pánové, ať se vám rozsvítí!

OTEC ZDENĚK DRŠKA

S laskavým svolením autora znovu otiskujeme text z roku 2007.

**SRDCEM
I MOBILEM**

Velikonoce letos připadly na poslední březnové dny. Duben prožijeme jako dobu velikonoční. Proč se ty největší svátky v roce (Velikonoce a Vánoce) slaví ještě několik dní i potom? Křesťané už dávno přišli na to, že když člověk dostane dárek, nemá se z něj radovat jen chvíli, ale má se z něho těšit co nejdéle. A narození Pána Ježíše a taky jeho smrt a vzkříšení jsou velkými dary. Neměli bychom je tedy odbyť jen pár hodinami bohoslužby, zpívání nebo ministrování.

Víte, že v dubnu, před 51 lety, vyzkoušeli v New Yorku první mobilní telefon? Byl prý velký skoro jak krabice od bot. Jeho vynálezce na to dnes vzpomíná s úsměvem. A dodává, že se od té doby z mobilů staly malé počítače, které v budoucnosti budou tak malé, že nám je lékaři implantují rovnou za ucho. Ale dost fantazie. Mobily od té doby prokázaly lidem obrovskou službu. Kolik lidí zachránily jen tím, že se dala rychle odkudkoliv přivolat pomoc. Kolik času ušetřily, protože dřív byly telefony připojené na dráty a měly omezenou kapacitu. Ko-

lik důležitých informací, ale také radostných zpráv jimi protéklo. O zvládnuté zkoušce, o narození dítěte, o šťastné cestě nebo jen tak, o lásce a o štěstí.

Radovat se z něčeho dobrého je úplně normální. Spousta mladých lidí sice spíše propadá smutku nebo strachu. Pomocť jim můžeme i tím, že se s nimi o svoje zážitky a radost rozdělíme. Neznamena to, že všechno, co veselého prožijeme, musíme hned hodit na sítě. Většina kluků si myslí, že když zveřejní své fotky nebo videa, že to je to nejlepší. Daleko lepší je, když se rozdělíme nejprve se známými lidmi. Tedy se svou rodinou, se svými kamarády, ministranty, knězem, jáhnem. Prostě s těmi, které máme rádi a jsme přátelé. Ti nám totiž nebudou závidět, ale naším štěstím se ještě víc povzbudí. Cizí a neznámí by to mohli pochopit tak, že se před nimi vytahujeme.

Některé obzvlášť krásné zážitky nemáme ale hned zveřejňovat. Máme si je nějakou dobu užívat v srdci, aby tam zůstaly a nevyletěly hned ven. Je to čas, kdy za ně máme poděkovat Pánu Ježíši, poděkovat za jeho dary, za to, že nám dal život a schopnost jeho dary a pohlazení vnímat a zažít.

Proto také máme v církvi nejen Velikonoce, ale také „dobu velikonoční“. Čas, ve kterém máme prožít radost ze života, z Božích darů a také se o ně dělit s druhými. Třeba mobilem.

S POŽEHNÁNÍM
OTEC JIŘÍ KAŇA